

AJN infotund

14.09.2023

Urmas Kaarlep / Audiitortegevuse
järelevalve nõukogu esimees

Audiitortegevuse
järelevalve nõukogu

AJN ülesanded on:

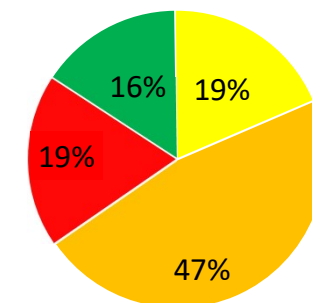
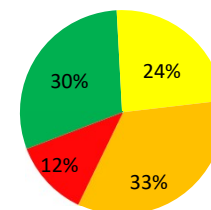
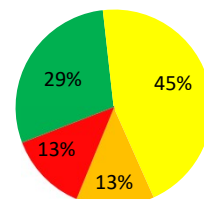
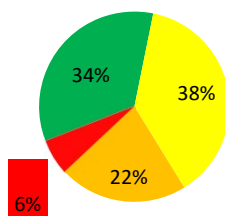
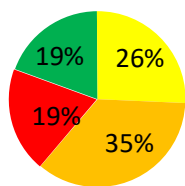
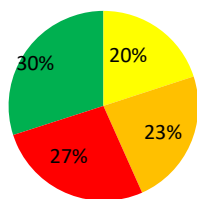
- korraldada järelevalvet avalikes huvides
- võtta meetmeid audiitortevuse arengu eelduste loomiseks
- vandeaudiitori kutsetevuse kvaliteedi saavutamiseks, ja
- selle kaitsmiseks.

AJN-i roll audiitortegevuse arengu eelduste loomisel

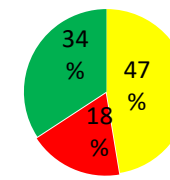
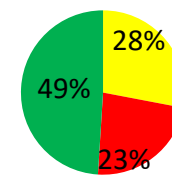
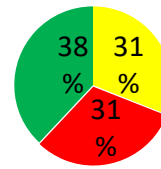
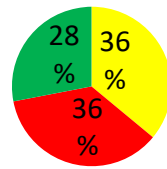
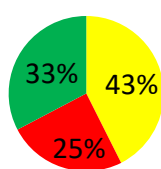
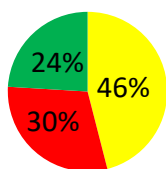
- Kutsetegevuse standardite järgimine võrdsel alusel ja vastavalt seadusele
- Audiitorite kvaliteeditaseme ühtlustamine

Statistika senistest kvaliteedikontrollidest

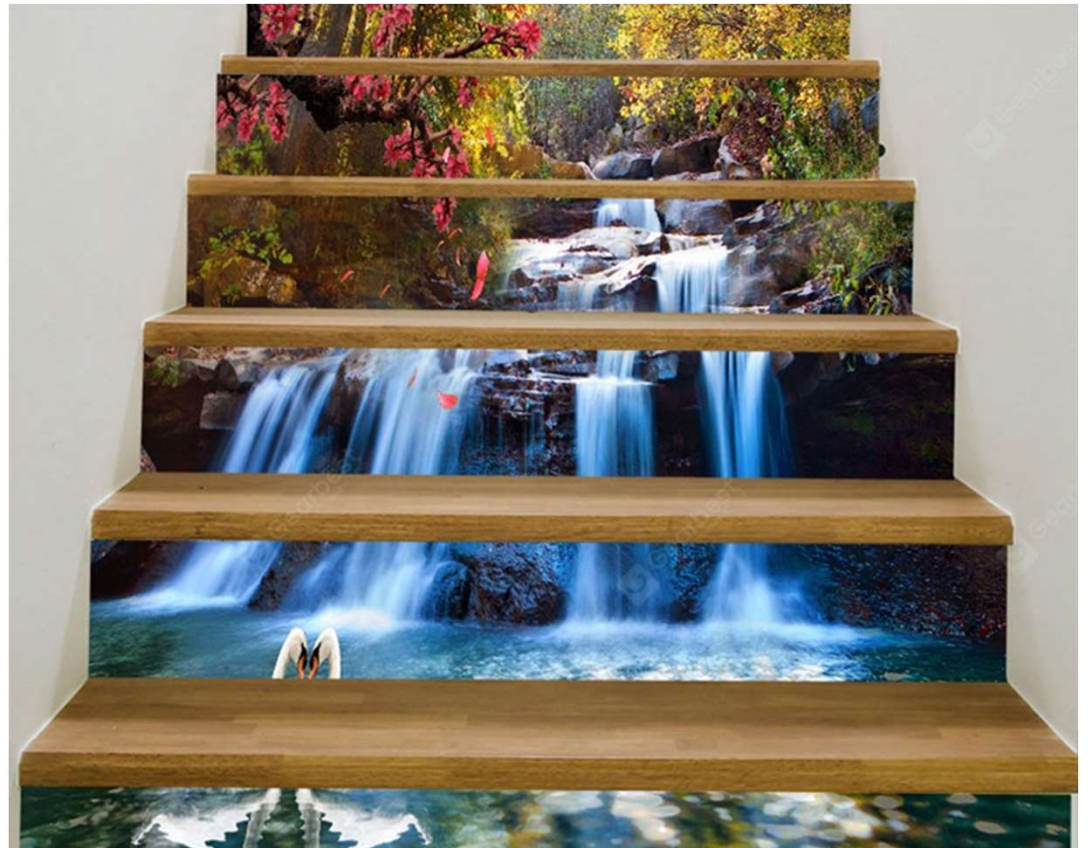

	2017/18		2018/19		2019/20		2020/21		2021/22		2022/23	
Roheline	9	30%	6	19%	11	34%	9	29%	10	30%	5	16%
Kollane	6	20%	8	26%	12	38%	14	45%	8	24%	6	19%
Oranž	7	23%	11	35%	7	22%	4	13%	11	33%	15	47%
Punane	8	27%	6	19%	2	6%	4	13%	4	12%	6	19%
Kokku	30	100%	31	100%	32	100%	31	100%	33	100%	32	100%

Varasemad KVK tulemused (AK juhatus):												
	2011/12		2012/13		2013/14		2014/15		2015/16		2016/17	
Roheline	13	24%	13	33%	10	28%	16	38%	21	49%	13	34%
Kollane	25	46%	17	43%	13	36%	13	31%	12	28%	18	47%
Punane	16	30%	10	25%	13	36%	13	31%	10	23%	7	18%
Kokku	54	100%	40	100%	36	100%	42	100%	43	100%	38	100%

Kvaliteet
tõstab
audiitorite
mainet ja
väärtust

Kvaliteedikontrolli protsess

Tuuli Kattago / Audiitortegevuse
järelevalve nõukogu kvaliteedikontrolli
spetsialist

Auditortegevuse
järelevalve nõukogu

Üldist uue hooaja kohta

- 2023/24 KVK läbiviimise perioodil on kontrollvalimis kokku 33 audiitorettevõtjat
  - Varasemad slaidid tähelepanekutega AJN kodulehel
  - Kolm KVK spetsialisti
  - Asjatundjate kaasamine kvaliteedikontrolli paremaks ajastamiseks
  - „Kohapealne kontroll“ enamuses virtuaalne
  - Arhiveerimise juhendi rakendamine mõjutab värvi
  - Paberil töövõttude puhul ka arhiveerimise juhendi järgimine nõutav
  - Venekeelsete failide kontrollimisel KVK kord §19 lg 6 - VAJALIK TÕLGE
  - OLULISE TÄHELEPANEKU äramärkimine oranži ja punase tähelepaneku juures
  - Juhuslikku valimit ei tehtud, kuid on plaanis riskipõhiselt KVK valimit suurendada

Kvaliteedikontroll (KVK)

- AudS § 136 lg 1 sätestab KVK eesmärgi:
„kvaliteedikontrollile allutatud isiku kontrolliperioodil osutatud auditorteenuse õigusaktidele ning nende alusel kinnitatud standarditele või antud juhenditele ja soovitustele vastavuse kontrollimine“

KVKd puudutavad seadused ja regulatsioonid

- AudS reguleerib järelevalvet – KVK ja muude menetluste olulisemaid aspekte (nt sagedus)
- Kvaliteedikontrolli kord täpsustab (praegune kord kehtib alates 05.03 2021)
KVK Kord leitav AJN ja Audiitorkogu kodulehelt
- Kvaliteedikontrolli korra lisad on kontroll-lehed
- Kontroll-lehed kehtivad kindlatele perioodidele:
  - Lisa 16 ja 19 auditi standard (ISA)
  - Lisa 20 Ülevaatamise standard (ISRE)
  - Lisa 11 Muude kindlustandvate teenuste standard (ISAE)
  - Lisa 8 Muude seonduvate teenuste standard (ISRS)
  - Lisa 18 Kvaliteedi juhtimise standard ISQM1 ja eetika

Juhendmaterjal vandeaudiitoritele audiitorteenuse töövõtufailide kokkupaneku ja arhiveerimise viisidest (avaldatud Audiitorkogu kodulehel 23.02.2021)

Sõltumatuse nõuded menetluste läbiviimisel

- AudS §139 lg 1: välditud peab olema huvide konflikt töörühma liikme ning kontrolli või menetluse objekti või sellega seotud isikute vahel
- Asjatundjad kinnitavad lepingus oma sõltumatust
- Hinnata võimalikke olemasolevatest töösuhetest tulevaid konflikte

KVK alustamine

- Valimi koostamine vastavalt KVK korras toodud reeglitele
- KVK alustamise teatiste saatmine (kliendinimekirjad ja lisa 18)
- KVK aegade kokku leppimine
- KVK teavitav kiri 5 tööpäeva enne KVK-d
- Ette teatamata on 1/3 töövõttudest
- Kohapealse kontrolli asukoha selgitamine
- Failide üles laadimiseks kasutame Telia Pilveruumi

Töövõtufailide edastamine:

KVK Kord §19 lg 1: Järelevalvesubjektil on kohustus tähtaegselt töörühmale esitada või teha kättesaadavaks töövõttude valimisse arvatud töövõttude terviklikud elektroonilised töövõtukaustad

- Auditi tarkvaras tehtud töövõttude kontrollimine toimub audiitorettevõtja tegevuskohas
- E-dok kasutamisel korraldada ligipääs töörühma liikmetele
- Digiallkirjastatud töövõtufaili esitamine Telia Pilvelingi kaudu

Tarkvaras arhiveerimine

- KVK kord §19 lg 5: järelevalvesubjekt esitab kvaliteedikontrolli alguses tööühmale :

-ammendava ja digitaalselt allkirjastatud vormis loendi (peab nähtuma nii dokumendi pealkiri kui kuupäev) kontrollitavas töövõtukaustas olevatest kõikidest dokumentidest

-töövõtukausta arhiveerimiskuupäeva tõendava dokumendi

KVK läbi viimine

- Töörühma liige vaatab läbi töövõtu dokumentatsiooni
- Toimub vestlus töörühma liikme ja kontrollitava vahel
- Võimalikult õige ja objektiivse informatsiooni koondamine kontroll-lehe täitmiseks
- Kontrollitaval on õigus oma kommentaare ja selgitusi anda kogu KVK protsessi jooksul, kuid kõigile osapooltele efektiivseim on teha seda võimalikult aegsasti

KVK Kord § 19 lg 1 : Hilisemalt esitatud dokumendid ei oma üldjuhul järelevalvemenetluses võrdväärse tõendi kaalu

KVK Kord § 18 lg 4: võimaldada töörühmale kvaliteedikontrolli alustamisest kuni kvaliteedikontrolli lõpetamise otsuse teatavaks tegemise või kättetoimetamiseni ligipääs oma elektroonilistele dokumentidele

Muud toimingud ja protseduurid

- Auditorettevõtja kvaliteedijuhtimise käsiraamatu läbi vaatamine ja ISQM küsimustiku täitmine, sisekontrolli kui süsteemi ja selle toimivuse hindamine
- Auditorteenuse osutamiseks kasutatud ressursside koguse ja kvaliteedi hindamine
- Auditortevõtte tulude võrdlemine tegevusaruandes esitatuga

Kontroll lehe täitmine

- Vastused kirjutada „kontroll-lehele“, mitte „tähelepanekute kokkuvõttesse“
- „Nõue täidetud osaliselt“ või „nõue täitmata“ peab sisaldama kommentaari või viidet
- Kasutame viiteid sama teema varasemale käsitlusele, sest kontroll-lehel teemad korduvad
- Kontroll-leht on abivahend oluliste teemade välja toomiseks ja standardi nõuete tuvastamiseks, mida on rikutud
- KVK on riskipõhine, kuigi kasutusel normi täitmist kontrolliv meetod
- Kõik standardi nõuded ei ole võrdse ulatusega, seega ei oma asjaolu, kas standardi nõue on täidetud osaliselt või on täitmata enamasti olulist sisulist tähtsust
- Hindamisel loeb tähelepanekute sisu. Küsimustikus tuvastatud rikutud standardite arv ei ole mõõdupuu varasema KVK omaga võrdlemisel

KVK dokumentatsioon

- Töörühma protokoll - edasised tähtajad – „kohapealse“ kontrolli lõpuks
- Kontroll-lehtede täitmine – kontrollitava panus edasiseks menetluseks
  - **Töörühmal aega 7 tööpäeva**
  - **Kontrollitaval täiendavalt aega 10 tööpäeva kommenteerimiseks**
- Töörühm koostab aruande AJN-le
- AJN arutab aruande asjaolusid koosolekul ja otsustab KVK värvi
- OLULINE TÄHELEPANEK märgib olulist rikkumist
- AJN saadab kontrollitavale otsuse („roheline“ KVK hinde puhul) või otsuse eelnõu (muude KVK hinnete puhul)
- AJN määrab tähtaja esitada eelnõu osas oma arvamus ja vastuväited , sõltuvalt tähelepanekute olulisusest ja hulgast
- Otsus kvaliteedikontrolli lõpetamise kohta tehakse teatavaks viivitamata, kuid mitte hiljem kui 10 tööpäeva jooksul otsuse tegemisest

KVK otsuse vaidlustamine

AJN KVK lõpetamise otsuse peale võib esitada kaebuse Tallinna Halduskohtule 30 päeva jooksul otsuse teatavakstegemisest arvates halduskohtumenetluse seadustikus sätestatud korras.

KVK tulemuste hindamine KVK korra §23 lg 2

- Sõltuvalt kvaliteedikontrolli tulemustest teeb järelevalvenõukogu järelevalvesubjekti osutatud auditoriteenuse õigusaktidele ning nende alusel kinnitatud standarditele või antud juhenditele ja soovitustele vastavuse kohta ühe alljärgneva otsuse:
  - 1) auditoriteenuse kvaliteet vastab nõuetele („roheline“);
  - 2) auditoriteenuse kvaliteedis esinesid vähemolulised rikkumised, täiustamine nõutav („kollane“);
  - 3) auditoriteenuse kvaliteedis esinesid olulised rikkumised, täiustamine nõutav („oranž“);
  - 4) auditoriteenuse kvaliteet ei vasta nõuetele, oluline täiustamine nõutav („punane“).

- KVK korra §23 lg 3 selgitab hinnangute kriteeriume

Distsiplinaarmenetlused

Distsiplinaarmenetluse algatamise otsuse teeb AJN koos KVK lõpetamise otsusega, kui

- Punane KVK tulemus
- Korduv „oranž“ tulemus
- Mõnes töövõtus eraldiseisvalt raskeid rikkumisi

Karistused:

- Rahatrahv
- Vandeaudiitori kutseksamile saatmine
- AEV tegevusloa/VA kutse ära võtmine

Meetmed

- Meetmete esitamise kohustus KVK kord §-d 25-27

Järelevalvesubjekt, kelle osutatud auditiorteenuse kvaliteet on hinnatud „oranž“ või „punane“ kohaseks, esitab järelevalvenõukogule meetmed hiljemalt 30 päeva jooksul, kvaliteedikontrolli lõpetamise otsuse kättetoimetamisest arvates. Meetmete kohta AJN kodulehel näidis.

- Meetmed on

- kvaliteedikontrollis tuvastatud rikkumiste juurpõhjuste analüüs koos
- auditiorteenuse kvaliteeti parandavate tegevuste kirjelduse ja
- nende rakendamise ajalise plaaniga.

- Juurpõhjus (või „kurja juur“)

- auditiorteenuse ebapiisava kvaliteedi algpõhjus(ed)
- või põhjusliku ahela, mis on tinginud auditiorteenuse ebapiisava kvaliteedi, algpõhjus(ed).

Rikkumiste kõrvaldamise kohustus

KVK kord § 28

- Kui kvaliteedikontrolli käigus on tuvastatud olulised rikkumised, mille tõttu on järeldused väljastatud vandeaudiitori aruandes eksitavad või valed, on kohustus avalikest huvidest lähtudes teavitada sellest klienti ja vajadusel avalikkust ning vastavalt asjaoludele ja võimalusele kõrvaldada rikkumine:
  - 1) arutada juhtkonnaga, valitsejatega;
  - 2) kas finantsaruanded või audiitori aruanne vajavad muutmist?
  - 3) meetmeid, püüdmaks vältida tuginemist audiitori aruandele, mis sisaldab eksitavaid või valesid järeldusi.
- Aruanne AJN-le vastavalt KVK korra §28 lg 3 60 päeva jooksul KVK otsusest

KVK tulemuste avalikustamine

- AJN kodulehel
- ATRs

Auditortegevuse
järelvalve nõukogu

Küsimusi?

www.ajn.ee

Auditortegevuse
järelvalve nõukogu

Täname kuulamast!

www.ajn.ee